

แนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม
Guidelines for Pedagogical Improvement with the Needs
of Participatory Learners

ยุทธนา กาเต็ม^{1*}

หลักสูตรการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

* E-mail: yutthana.k@yru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยชั้นเรียนมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ให้ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสะท้อนคิดปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา 2153431 สัมมนาปัญหาการพัฒนาชุมชน 2) ผู้สอนสามารถเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 14 คน แผนการเรียนการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรประจำการ (กศ.บป) ภาคการศึกษาที่ 2/2562 เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย ชุดคำถามปลายเปิด จำนวน 10 คำถามและแบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 คำถาม โดยใช้เทคนิคการระดมความคิดเห็น (Brainstorming)

ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน มี 6 ประเด็น ดังนี้ 1) ผู้เรียนขาดทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การระบุปัญหาชุมชนและไม่สามารถจัดลำดับปัญหาของชุมชนได้ 2) ผู้เรียนมีข้อจำกัดเรื่องเวลาในการเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน 3) ผู้เรียนมีช่วงอายุที่แตกต่างกันทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยในการเรียนรู้และการทำกิจกรรมร่วมกัน 4) ผู้สอนต้องปรับวิธีการสอนให้มีความหลากหลาย 5) ผู้สอนต้องมีวิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานแบบมีส่วนร่วม และ 6) ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนะวิธีการจัดการเรียนการสอน ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน คือ การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case Based Learning)

คำสำคัญ: การปรับปรุงการเรียนการสอน, ความต้องการ, ผู้เรียน

Abstract

This classroom action research aims to 1) strengthen teacher and students' thoughts about teaching and learning management problems in the 2153431 Community Development Course and 2) investigate effective modes of pedagogical management in alignment with learners. The participants were fifteen fourth-year students of the community development program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University who are currently studying in a special plan for the development of personnel, semester 2/2019. The study tool included a set of 10

open-ended questions as well as a 5 - question form for providing feedback on pedagogical management which are constructed by using brainstorming techniques

The findings revealed six problems with the teaching and learning process, which are as follows: 1) the learner lacked skills in analyzing community problems; 2) the learners had time constraints in terms of studying and participating in classroom activities; 3) gaps between students can be found due to age differences; 4) the teachers must use a variety of teaching methods; 5) the teacher must propose strategies to encourage students to be engaged in debating ideas and cooperating in classroom activities, and 6) the teacher must provide students with the opportunity to participate in teaching and learning methods. In terms of the pedagogical form that corresponds to the needs of the learners is Case Based Learning.

Keyword: Pedagogical Improvement, Needs, Learners

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ผู้ที่จะประสบความสำเร็จและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้นั้นจะต้องเป็นคนเข้มแข็งและแข็งแกร่ง มีความคิดที่สร้างสรรค์ มีไหวพริบ ที่ไม่ใช่ใช้เพียงแค่ความฉลาดเท่านั้น แต่ต้องคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและที่สำคัญจะต้องสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยได้ตัวเอง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้จะต้องสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง เน้นการ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากทรัพยากรการเรียนรู้ ต่างๆ โดยผู้เรียนจะสามารถใช้ความรู้ไปบูรณาการกับทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีและทักษะชีวิตและอาชีพ (Panich, 2014) โดยการปรับปรุงระบบการศึกษาและการพัฒนาทักษะมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ไทยบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมทั้งจะช่วยเพิ่มศักยภาพ โอกาสและความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจภายในประเทศและด้วยแนวโน้มการเป็นสังคมผู้สูงอายุและสัดส่วนของประชากรในวัยทำงานที่ลดลงเรื่อยๆ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะ คือ ปัจจัยสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในอนาคต ดังนั้นคุณภาพของระบบการศึกษาตลอดจนสมรรถนะและทักษะของผู้สำเร็จการศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะตอบโจทย์ดังกล่าว (อิวัจ เตลานี, 2564)

แม้ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาและการพัฒนารวมทั้งการปฏิรูประบบการศึกษาที่กำลังเกิดขึ้นในไทยจะมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองต่อปัญหาข้างต้น แต่ความท้าทายของไทย คือ จะทำอย่างไรจึงจะสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในชั้นเรียนทั่วประเทศ และจะเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอนอย่างไรในยุคของโลกที่ไร้พรมแดนที่วัดกันด้วยความสามารถในการทำงานไม่ใช่ความสามารถในการท่องจำแต่ความสามารถในการทำงานขึ้นอยู่กับทักษะการเรียนรู้พร้อมในการเรียนรู้ ความใฝ่เรียนรู้ ความอยากเรียนรู้และสนุกกับการเรียนรู้ โดยสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาจากทุกสถานที่ มีทักษะชีวิตที่ดีปรับตัวได้ทุกครั้งเมื่อพบอุปสรรค ยึดหยุ่นตัวเองได้ทุกรูปแบบเมื่อพบปัญหาชีวิต นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในยุคศตวรรษที่ 21 (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2555) ดังนั้นสมรรถนะการศึกษา

การเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งรูปแบบการจัดกิจกรรมต้องกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะการเรียนรู้ด้วยการพึ่งตนเอง ทั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องควรเปิดโอกาสในการอำนวยความสะดวกส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้เปิดสอนรายวิชา 2153431 สัมมนาปัญหาการพัฒนาชุมชน สำหรับนักศึกษาแผนการเรียนการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรประจำการ (กศ.บป) ที่จัดการเรียนการสอนในวันเสาร์และวันอาทิตย์ โดยมีจุดมุ่งหมายของรายวิชาเพื่อให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจัดสัมมนาปัญหาการพัฒนาชุมชน โดยการประมวลองค์ความรู้ทางทฤษฎี หลักการและกระบวนการพัฒนาชุมชนเพื่อหาแนวทางในการสร้างรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการแก้ปัญหาของพื้นที่ปฏิบัติการ นอกจากนี้ได้เข้าใจถึงรูปแบบการสัมมนา การจัดสัมมนาและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนในบริบทต่างๆ ได้ ซึ่งที่ผ่านการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการออกแบบและจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการจริง นอกจากนี้ผู้สอนและนักศึกษามีข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบางหัวข้อไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ออกแบบไว้ จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาปรับปรุงแนวทางการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา มีมุมมองที่กว้างขึ้นในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ให้ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสะท้อนคิดปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา 2153431 สัมมนาปัญหาการพัฒนาชุมชน
2. ผู้สอนสามารถเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม ใช้เทคนิคการระดมความคิดเห็น (Brainstorming) ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การเรียนการสอน พีซีเอสเอสซี (PCSSC model) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ (ปรณัฐ กิจรุ่งเรืองและวัชรา เล่าเรียนดี, 2554)

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการเรียนรู้ (Preparation) ผู้สอนอธิบายวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้ทราบเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในประเด็นที่ผู้สอนต้องการ จากนั้นคณะนักศึกษาโดยการแบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้วิธีการนับตัวเลข 1-2

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (Case presentation) ให้แต่ละกลุ่มคัดเลือกผู้ดำเนินการหรือผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) เพื่อผู้เป็นประธานงาน กระตุ้นให้กลุ่มเกิดการออกความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน หากมีผู้ที่นั่งเฉยหรือบางคนผูกขาดการพูดหรือการแสดงความคิดเห็นอยู่เพียงผู้เดียวและคอยเป็นผู้ช่วยไกล่เกลี่ยหากมีผู้โต้แย้งกัน ทั้งนี้ให้กลุ่มคัดเลือกตัวแทนสมาชิกอีก 1 คนทำหน้าที่ในการจดประเด็นจากการแสดงความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่ม (ศศิมา สุขสว่าง, 2564)

ขั้นที่ 3 ขั้นสรรหาวิธีการแก้ไข (Selection of solution) ผู้สอนแจกเครื่องมือชุดคำถามปลายเปิด โดยมีจำนวนคำถาม 10 คำถามและแบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 คำถาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรมกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นแบ่งปันประสบการณ์ (Sharing with group) การระดมความคิด เพื่อให้ได้ความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด โดยมีกฎว่าสมาชิกทุกคนจะต้องแสดงความคิดเห็นทุกหัวข้อคำถามและจดทุกความคิด โดยไม่มีการประเมินใดๆ ทั้งสิ้น เพราะทุกคนต้องได้รับอิสระในการแสดงความคิดเห็น ในขั้นนี้มีการกำหนดเป้าหมายในการระดมความคิด คือ มีการกำหนดจำนวนคำตอบและความคิดเห็นที่ต้องการอย่างน้อยคนละ 3-5 คำตอบ ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง โดยผู้จัดบันทึกอาจจะจดความคิดโดยการใช้น mind map และการใช้กระดาษ post it ไปแปะในช่องตารางที่เตรียมไว้

ขั้นที่ 5 ขั้นสืบสานสร้างความรู้ใหม่ (Construction for new knowledge) สรุปผลการระดมความคิดเห็น ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) คำตอบชุดคำถามปลายเปิดและ 2) ความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ตัวแทนสมาชิกที่ทำหน้าที่ในการจดประเด็นจะเป็นผู้ที่สรุปประเด็นที่ได้จากการระดมความคิดเห็น โดยจะรวบรวมทุกคำตอบและทุกความคิดเห็นเพราะในเวลาดังกล่าวนั้นคำตอบและความคิดเห็นที่คิดว่าไม่เข้าพวกหรือเป็นไปได้ อาจจะเป็นชุดของข้อมูลที่สะท้อนการจัดการเรียนการสอนหรือการแก้ปัญหาในอนาคต เช่น การเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียงระดับชาติมาให้ความรู้ การเชิญเน็ตไอดอลมาสร้างแรงบันดาลใจเกี่ยวกับการสื่อสารในที่สาธารณะ การเข้าร่วมทัศนศึกษาดูงานองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการประชุม/สัมมนา ซึ่งกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวไม่เคยเกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้

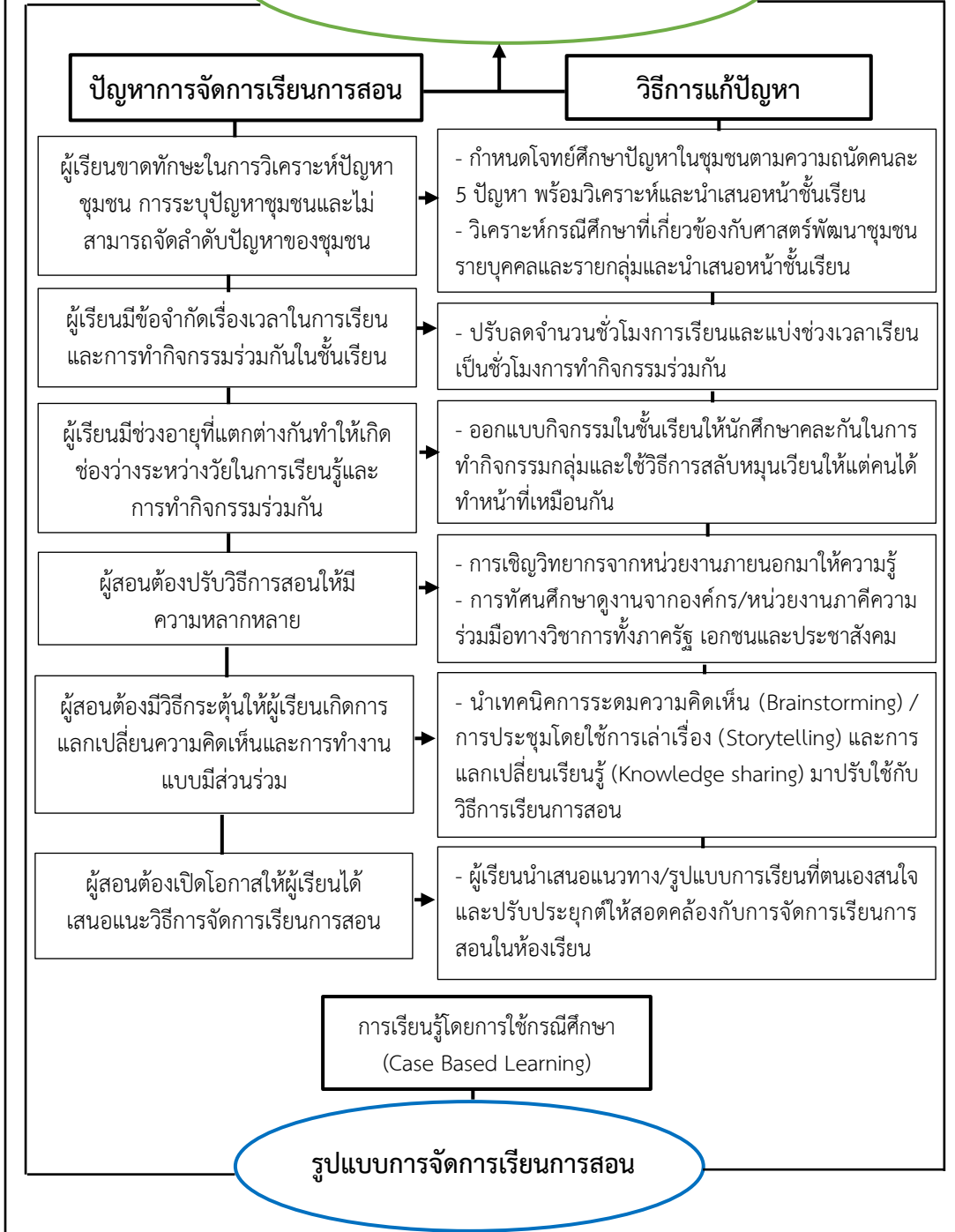
หลังจากการดำเนินการวิจัยทั้ง 5 ขั้นตอน ผู้สอนได้นำผลการศึกษาไปปฏิบัติ โดยนำองค์ความรู้ที่ได้จากการระดมความคิดเห็นไปวางแผนปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เช่น 1) การนำปัญหาดังกล่าวไปรายงานในที่ประชุมหลักสูตรฯ เพื่อวางแผนแก้ปัญหาแบบองค์รวมร่วมกับรายวิชาอื่นๆ 2) การวางแผนบริหารจัดการ/จัดทา/จัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงการเรียน และ 3) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ผลการวิจัย

แนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม เกิดจากการระดมความคิดเห็น (Brainstorming) สะท้อนคิดปัญหาการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Taxonomy) (อนันต์ศักดิ์ สร้างคำ, 2564) เป็นกรอบในการศึกษา ปรากฏผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

รายวิชา 2153431 สัมมนาปัญหาการพัฒนาชุมชน

แนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอน

ภาพที่ 1 แนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม สรุปตามวัตถุประสงค์การศึกษาได้ ดังนี้

1) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน สามารถสรุปได้ 6 ประเด็น คือ 1) ผู้เรียนขาดทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การระบุปัญหาชุมชนและไม่สามารถจัดลำดับปัญหาของชุมชนได้ 2) ผู้เรียนมีข้อจำกัดเรื่องเวลาในการเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน 3) ผู้เรียนมีช่วงอายุที่แตกต่างกันทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยในการเรียนรู้และการทำกิจกรรมร่วมกัน 4) ผู้สอนต้องปรับวิธีการสอนให้มีความหลากหลาย 5) ผู้สอนต้องมีวิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานแบบมีส่วนร่วม และ 6) ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนะวิธีการจัดการเรียนการสอน จากข้อสรุปการวิจัยสามารถอภิปรายภาพรวมผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง การพัฒนาอาชีพ วิชาสัมมนาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ระหว่างการจัดการกิจกรรมโดยใช้กรณีศึกษากับการจัดการกิจกรรมตามปกติ ของชวลิต ศุภศักดิ์ธำรง พบว่า เจตคติต่อวิชาสัมมนาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของนักศึกษาได้รับการสอนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติเป็นเพราะการเรียนด้วยกรณีศึกษาเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์เกี่ยวกับศาสตร์การเรียนการสอนมาเป็นข้อมูลพื้นฐานของการคิดจะทำให้ให้นักศึกษาใช้ความรู้และเกิดวิจรรณญาณในการคิดตัดสินใจ ประเมินทางเลือกหรือมีข้อสรุปอันเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับทศนาแซมมณี (2553) ที่ระบุว่า การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สถานการณ์จริงโดยมีผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ให้แนวทางอภิปรายและคำแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้แนวคิดต่างๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา เป็นเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจง มีการวินิจฉัยปัญหา การจัดการแก้ไขปัญหาภายใต้รายละเอียดของกรณีศึกษา ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิจรรณญาณ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการบูรณาการเชื่อมโยงความรู้จากการศึกษาค้นคว้ากับหลักการใช้เหตุผล ซึ่ง ประเสริฐสิทธิจิรพัฒน์ (2557) ให้ความสำคัญกับการนำเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามาปรับใช้กับการเรียนการสอนโดยระบุว่า การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา การใช้คำถามหรือกิจกรรมสนับสนุนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ วิจรรณ มีความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้และเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน คือ การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case Based Learning) สอดคล้องกับการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา ของ ปรียา สมพีช (2559) ที่ระบุว่า การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกันและทักษะการแก้ปัญหา นั้น รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้ สร้างความกระตือรือร้นด้าน การรู้คิด เป็นการเรียนรู้โดยนำเอากรณีศึกษามาอภิปรายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิดและทฤษฎีประกอบการคิด โดยผู้เรียนมีการค้นคว้าหาข้อมูลจากสถานการณ์ที่ได้รับ นำข้อมูลที่ได้อภิปราย

สังเคราะห์ประกอบการตัดสินใจหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาให้กับกรณีศึกษาอย่างมีเหตุผล ผลนั้นการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาจึงเป็นเทคนิคการสอนที่ต้องการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเปิดมุมมองที่กว้างขึ้น ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความคิดที่ละเอียด รอบคอบ รู้จักการวางแผนก่อนการปฏิบัติ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามธรรมชาติได้อย่างเต็มศักยภาพและการออกแบบให้นักศึกษาเรียนด้วยการจัดกิจกรรมโดยใช้กรณีศึกษาส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนที่สูงกว่านักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมตามปกติ (ชวลิต ศุภศักดิ์ธำรง, 2560) นอกจากนี้การเรียนการสอนในปัจจุบันผู้สอนสามารถออกแบบบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมศักยภาพทางการเรียนของผู้เรียนผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในรูปแบบต่างๆ นักการศึกษาจึงให้ความสนใจในการบูรณาการการเรียนด้วยกรณีศึกษาเข้ากับบทเรียนออนไลน์มากขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (learning outcome) โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้น เพราะปัญหาเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องพบในชีวิตประจำวัน มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการนำกรณีศึกษาใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์ Dabbagh (2002) พบว่า กรณีศึกษาที่จัดเตรียมบนเว็บจะสามารถสนองตอบความต้องการของผู้เรียนที่มีหลากหลายรูปแบบสามารถเก็บและเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้จากการประเมินตามสภาพจริง ผู้เรียนให้ความสนใจปัญหาที่จัดเตรียมไว้และการเรียนการสอนออนไลน์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนมากยิ่งขึ้น (Maria, Ilias and Maria, 2010)

หากวิเคราะห์ผลการศึกษาและสรุปในภาพรวมแนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม นั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน และจะต้องแบ่งประเภทของพฤติกรรมของผู้เรียนโดยให้ความสำคัญกับประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ซึ่งการที่ผู้เรียนจะเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ สร้างความเข้าใจในสิ่งที่จะเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Taxonomy) (อนันต์ศักดิ์ สร้างคำ, 2564) ที่ระบุว่า การที่ผู้เรียนจะเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้เรียนจะต้องมีความกระตือรือร้นตลอดเวลา ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่จะเรียนรู้ เมื่อมีความเข้าใจแล้วต้องวิเคราะห์ให้ได้ จากนั้นจึงทำการประเมินค่า ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเรียกว่า "Taxonomy of Educational objectives" โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หรือ พฤติกรรมด้านสมอง คือ เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความคิด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ 2) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หรือ พฤติกรรมด้านจิตใจ คือ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องสิ่งที่ตั้งงามอยู่ตลอดเวลาจะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ และ 3) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หรือ พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท คือ พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่าง

คล่องแคล่วชำนาญซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ ทั้งนี้พฤติกรรมทั้ง 3 ด้านจะต้องดำเนินไปอย่างพร้อมๆกัน ถึงจะเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- ชวลิต ศุภศักดิ์ธารง. (2560). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง การพัฒนาอาชีพ วิชาสัมมนาการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ระหว่างการจัดกิจกรรม โดยใช้กรณีศึกษากับการจัดกิจกรรมตามปกติ. *วารสารวิชาการ Veridien E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 10(1), 1787-1801.
- ทศนา แหมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรืองและวัชรา เล่าเรียนดี. (2554). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทาง ศาสตร์การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษา วิชาชีพครู. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 3(1), 114-115.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์. (2557). *ผลของการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ในรายวิชา HRM359 การพัฒนาองค์การ คณะบริหารธุรกิจ*. (รายงานการวิจัย, คณะ บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม)
- ปรียา สมพีช. (2559). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(2), 260-270.
- ศศิมา สุขสว่าง. (2564). *การระดมความคิด (Brainstorm) เทคนิคความคิดสร้างสรรค์และ พัฒนานวัตกรรม*. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://www.sasimasuk.com/15842591/brainstorm>.
- อนันต์ศักดิ์ สร้างคำ.(2564). *ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Taxonomy)* [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/anansak2554/khxm-l-phu-cad-tha>.
- ฮิวจ์ เดลานี. (2564). *การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทักษะคือหัวใจสำคัญ ของการศึกษา*. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://www.unicef.org/thailand/th/stories>.
- Maria, B., Ilias, V., & Maria, G. (2010). *Supporting the Implementation of Case Activities Using Learning Technologies. Learning and Instruction in the Digital Age*. Springer New York: New York.
- Nada Dabbagh. (2002). Case Designs for Ill-Structured Problems: Analysis and Implications for Practice. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 18(2), 24-29.

Panich, V. (2014). *21st Century Learning Management Framework The lecture notes on the 21st century teaching development program*. Chiangmai: Chiangmai University.